

Marc Alyn se je rodil l. 1937 v Reimsu kot Alain-Marc Fécherolle. Nenavadno zgodaj je zablestel na francoskem Parnasu: za pesniško zbirko *Čas drugih* (*Le Temps des autres*) je že pri dvajsetih letih prejel nagrado Maxa Jacoba. Za svoje pesniško delo je še večkrat dobil najvišja francoska literarna priznanja: l. 1973 nagrado Prix Apollinaire za zbirko *Neskončnost onstran* (*Infini au-delà*), l. 1994 pa mu je Francoska akademija podelila Veliko nagrado za poezijo (Grand Prix de Poésie de l'Académie française), in sicer za njegovo osrednje pesniško delo, knjigo *Abece Ognja* (*Les Alphabets du Feu*), v kateri je združil zbirke *Biblos* (*Byblos*), *Beseda planet* (*La Parole planète*) in *Blodeči pisar* (*Le Scribe errant*). Istega leta ga je Društvo francoskih pisateljev (La Société des gens de lettres) počastilo z nagrado za celoten pesniški opus. Pomembna je tudi zbirka *Imaginarno oko* (*L'oeil imaginaire*) iz l. 1998. Pesnik je član Akademije Mallarmé.

L. 1965 je Marc Alyn v prestižni knjižni zbirki *Današnji pesniki* (*Poètes d'aujourd'hui*) ugledne založbe Seghers predstavil francoskim ljubiteljem poezije Srečka Kosovela; napisal je luciden in občuten esej o kraškem pesniku, pesmi pa sta prevedla skupaj s pokojnim Viktorjem Jesenikom. Tako se je Kosovel znašel v družbi največjih francoskih in tujih pesnikov moderne dobe. Gre za prvi pomembnejši prodor njegove poezije v mednarodni prostor ter za enega največjih uspehov slovenske kulture doslej.

Marc Alyn je sodeloval tudi pri drugih projektih predstavitve slovenske književnosti v Franciji. Skupaj z Jesenikom je prevedel pesmi za obsežni antologiji slovenske poezije, ki ju je objavila založba Seghers: *Antologija slovenske poezije* (*Anthologie de la poésie slovène*) je izšla l. 1962 in je zajemala pesnike od Murna do Zajca, *Sodobna slovenska poezija* (*La poésie slovène contemporaine*) pa je izšla l. 1971 in se začelja z Balantičem.

Marc Alyn se slovenski književnosti posveča ne le kot prevajalec, temveč tudi kot esejist: poleg že omenjenega eseja o Kosovelu je napisal še vrsto drugih, tudi o Cankarju.

Slovenskim ljubiteljem je zgodnja lirika Marca Alyna dostopna v knjigi *Tišina v ptici* (*Izbrane pesmi*), ki je izšla l. 1968 pri Državni založbi Slovenije v prevodu Kajetana Koviča, Ivana Minattija in Jožeta Šmita.

Marc Alyn

Marc Alyn

Pesmi

Izviri

Knjige, užežane kot piramide,
So podvojile zidove svojih vedežnih blokov.
Brez hrupa so se v njih vrteli planeti, stoletja
Sla, Zgodovina
In njihovi pridušeni glasovi so me gnali v črnino.

Tisoč abeced je klilo na robovih mojega spanca:
Slednja črka zrno in slednja beseda nebo.

V vseh obdobjih bivanja sem spregal
Notranjo prihodnost, imperfekt domišljije.
Od svitanja naprej je zrak šelestel, poln zlogov – cvrčkov
Besed - golobov in svetopisemskih verzov podobnih
Plamenastemu poletu angela.
Reka je preplavila bregove, peneča se od skrivnosti.
Gozdovi so privreli iz priprtih strani
Na katerih so smrdokavre črpale zlato iz tisočerih let
In so moja prihodnja telesa čakala, da se rodim.

*

Nekatere knjige so bile breskve, iz katerih sem pil
sok, stoječ na glavi
Druge školjke, iz katerih so bežale pravljice.
Na mojem čelu je drhtela taka resa temnih las
Sneg, slepila

Kobilice romarji neprepoznavnega.

V senci v nedrju ledu brez zrcalovine sem opisoval

Daviteljico podob

Ki je spotoma božala dlako pošasti in me je gnala sla z iščočo glavo
nora na žgane pijače

Poželjivo drgniti slezenasto spodnje perilo ekstaze.

Pisal sem. In moje bitje se je porajalo iz črnila

Črka za črko:

Dogajal sem se v besedi, ki bo prišla.

Pisal sem tako, kot se umira, bilo pa je za preživetje

Prepričan da tako zaplajam poslednjo Knjigo

Ki jo bodo dešifriral ne da bi žal ujeli vse odtenke

Veliki kuščarji ustvarjeni po Božji podobi.

Neizbriso, neizrekljivo

Nekdo praska po vratih. Je to senca?
Nič? Naj se pobere, ne sprejemam nikogar!
Zaposlen z redigiranjem Sveta, pesnik obžaluje,
da si ne more privoščiti odsotnosti:
Pričakujejo njegovo kopijo celotne večnosti.
Naj s pomočjo Zakupnika prikrije asa
Kajti v tej partiji se goljufa in véliki Igralec naj prislepari
Pri vsaki potezi vložek in domnevne dobičke kvartopircev:
Njegovo življenje bo znova pregledano in razširjeno
v poznejših izdajah,
Ko bo uporaba poezije, legalizirana med mehкими drogami,
Pomnožila prazne terene naslade
Kakor nevihta v srcu žitnega zrna,
S proslavljanjem, ki je lastno svetemu olju,
Ekstraktu prvega, hladnega stiskanja katedral.

Izrek pesmi

Stran je pokrajina v katero se pogrezajo moje korenine.
Pijem veter in val.
Nad menoj se razgrinja trava.

Ta spev ponoči narejen iz tišine
Mehkó šelestečega listja
Ta spev ki bleščeč beži
Podoben lesketavi glisti
Je to mesec ki ihti ali čas ki počasno stoka?
Čas ki vali v nas vrtince prahu
Čas – žila valovanje krvi
Kjer se tisočletje za tisočletjem utaplja živo.

Pridite v moje zemeljske kitice
Da se v neskončnost stegnete
In se pokrijete s senco kakor z obleko!
Stopite v svoje skrivno ime da bi v njem našli streho:
Ime – zemljanko v kateri boste slišali kako lije dež
Na polja ljudi galaksije.

Bog ogledal

I

Beri ogledalo: je knjiga absolutne domišljije.
Vsaka fantazma se v njem izgubi.
Narcis v njem najde svojo usodo in škrjanec svojo utvaro.
Preteklo ogledalo v katerem čas ubija
Gledališče brez zrcalovine videnj.

Brez trkanja stopi v Zgodovino ki se iskri, polarna
S svojimi plesi v maskah posilstvi zarotami
Zastrupljenim prstanom bodalom
Hripavimi povelji podloženimi z vijoličasto svilo
In s kaznovanji uživanji čaranji
Spomina.

Eros je bog ogledal.
Prihaja in odhaja opolzka čebela
Ki jo strašita razkošje in med
In spari pekel in nebo.

Beri ogledalo nato pa premisli
O njegovih nadnaravnih moči:
Razmnoževanje bitij brez mesa.

Ne pozabi: čarovnice zaljubljene v volkove
Na vekomaj gorijo v kristalnih blodnjakih.

II

Demiurg steklaru ne verjame vase:
Moli k Drugemu Ogledalu ki obrne brezno
Dokler se ne razkrije nevidno.
Ta svetejša psiha ga pogoltne in si ga podvrže:
Je Vsota in Vrh;
Toda pravijo da na potovanju k Bogu barvastih šip
Razsežnejšemu, globljemu in neprimerno bolj nebeškemu
Doživlja vero spokorniško srajco pijanost.

III

Rendez-vous na dnu zrcala:

Tam teče izvir h kateremu hodi pit ekstaza

Bedenje vseh oči ki se jih spominja

In se vračajo da bi se sklanjale, razuzdanke, poševno brušene

Onstran časa ustavljenega

Nad golim in nad nago ki sta zaposlena z ljubeznijo.

Neznanski apetit bitij

Ohranja pri življenju njegovo zaledenelo kri

V kateri se bodo ljubimci raztopili

Ogenj pod pozebo, poletni sneg.

Rendez-vous na dnu zrcala

Za zmedo jezikov in angelov

In naših razmnoženih dvojnikov

Ki nas, ujeti v past labirinta,

Gledajo, kako se gledamo.

IV

Dragulji kaznovanj so okronali božanje.
Ljubimci ogledala so podpisali pogodbe o zavezništvu
s kovinskimi glasbeniki.
“Naj tvoje desno oko ignorira tisto, kar vidi tvoje levo
oko,” je sugeriral sin Očeta Otročjega.

Začarala je prerokbe s svojimi lepimi rokami
kradljivke svežega denarja.
Kar zadeva njega, je spal na račun bogatih nespečnežev.
Bila sta rojena pred dobrim in pred zlom
In sta pokazala le malo okusa za pastoralo eklogo
Ker sta imela rajši čelni trk zamotanih občutkov.
Na koncu vsega so ostali izpraznjeni drobci krvoločnost prostora
In provizorično življenje izvrstne trpkosti
Kjer si je Bog pridržal copyright za vse planete.

V

V trenutku ko se potopiš vame zadrži svoj dih
In sondiraj moje odseve.
Moja bistrost ni krinka na kateri zaman iščeš
svoj obraz.

Le samemu sebi zaupam svoje skrivnosti
Zloge iz vrbja samoglasnike zelene vode
Glagol ki drsi med travnatimi bregovi:
Vso gostoto smrti ki jo je treba prečkati.

Ne zaupaj: moja jasnina je vsa iz površine.
Fasciniram ker tako bolje utopim.

VI

Slepi potnik ogledala
Čas gloda obrise
Neskončnost končnost večnost trenutek.

Gleduh videc
Stopi v nas skozi zavraten
Spanec / tako Bog.

Do bleska raztrešči grad na Češkem
Ki si ga je neki nežen in krut despot
Izbral za prostor svojega vladanja.

VII

Orakelj ogledala:

“Govorim podobe

In to me približuje Bogu Upodobljevalcu

Ki odseva in premišljuje svet in z bliskom razdeli

V neskončnost nenasitnih dvojnikov

Bitje ki je ustvarjeno po podobi Enega

In ki se izgublja v množici svojih replik

Nepretrgoma tem da se rodijo in se zaman iščejo

Sredi spremstva histeričnih profilov.

Jaz sem vaš Oče: hočem da k meni molite

Za mojo neskončno plodnost. Prižigajte mi kadilo!

Angeli demoni v meni najdejo svoje gnezdo

Smrt in življenje pa mi dolgujeta obstoj.

Dvignite svetišča v slavo Ogledalu

Ki vas s sterilno plodovitostjo osvobaja

Zunaj gostih stvarnosti, posmehljivih

Za to ljudstvo iz mesa ki si domišlja da živi.”

Liturgije brezna

Bil sem ptič: živel sem od drobtin ki so mi jih metale
vse štiri strani neba.

Bil sem človek: preživel sem po zaslugi transfuzij
časa.

Bil sem pes: grizel sem verigo pred svojim mesom.

Bil sem glina: sanjal sem, da čutim na sebi prste
božanstva.

Bil sem žirafa: glodal sem listje z drevesa
Življenja.

Bil sem krt: skozi rešeto svojega telesa sem spravil vso
rahlo sivo Zemljo.

Bil sem maček: igral sem se slepe miši s smrtjo.

Bil sem ogenj: pisal sem goreče črke po
gozdovih.

Bil sem Bog: izmislil sem si pekel da bi si v njem uredil
drugo bivališče.

Trenutno sem jaz – mi pravijo – toda kdo sem?

Prevedel in uvod napisal Boris A. Novak